

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: .....

Cím: *Duse vendégjátéka harmincketv év előtt*

Forrás: .....

Szombat

3n

1924. 5. 14.

iz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Duse Eleonóra

Idő

"1924"

Személy

Duse vendégjátéka harmincketv év előtt

Duse halála után tárcarovatunkban megemlekeztünk már egyszerű művészetéről, amelyvel lázbaejtette Budapest közönségét. Most hadd közöljünk egykoru feljegyzéseket vendégjátékáról, nem nagyigényű méltatásokat, csupán egy színházért rajongó finomizlésű uriembernek elsárgult naplójából egyszerű közvetlenséggel megírt részleteket. A nagy művész már sirban pihen és ott nyugszik évek óta a feljegyzések írója is, aki estéről-estére lelkes rajongással nézte a nagy olasz művésznőt az egykori városligeti faszínház kényelmetlen locsajról. Ime a napló:

Április 5. Bécsi lapokban olvasom, hogy óriási sikere van egy ismeretlen olasz színésznőnek, Duse Eleonorának. A Burgszínház színészei a Kaméliás hölgy eljátszása után ezüstkoszorút nyújtottak át neki. Színházi körökben azt beszélnek, hogy az olasz színésznő Budapestre is lerándul.

Április 10. Hír szerint Duse Eleonorát Pestre is elhozzák vendégszerplésre. Valószínűleg a Nemzeti Színházban fog játszani. Andrássy Tivadár gróf buzgólkodik azon, hogy a Nemzeti Színházban léphessen fel.

Április 15. Duse nemzeti színházi vendégszereplése nem sikerült, de mégis fel fog lépni nálunk, Feld Zsigmond öt estére szerződött Duse társulatával együtt, a Városligeti Színházba.

Április 19. Duse Eleonora híres olasz tragika közelebbi fellépte iránt máris oly nagy az érdeklődés, hogy Feld Zsigmondnál a legelőkelőbb körök is előjegyeznek az előadásra. Az arisztokráciát, gróf Andrássy Tivadarral élén, nagy számmal látni fogjuk az előadásokon. Duse műsora a következő darabokból áll: Kaméliás hölgy, A Korcsmárosné, Claudius neje, Nóra, Fedora, Bernande, továbbá a következő egyfelvonásosok: Ulisszes és Kleopatra, A rendetlen, Horatius esküje és Tombola.

Április 20. Duse előadásaira a Városligeti Színházban már megkezdődtek az előkészületek és éppen emiatt néhány napig nem is lesz előadás.

Április 23. Duse 25-én kezdi előadásait a Kaméliás hölgyvel és minden második nap fog játszani.

Április 24. Ma a Városligeti Színház falragaszokon közölte, hogy Duse 27-én kezdi előadásait. A művészno ugyanis Gráéban megbetegedett és emiatt késve érkezik Budapestre. A művészno és társulata külön vonattal érkezik 26-án reggel, diszleteket is hoznak, mert 3000 kilogramm podgyászuk van.

Április 27. Ma beszéltem Ujházy Edével és Náday Ferenczel, akik nagy érdeklődéssel várják Duse-t. Jegyet kellett váltaniok az előadásra, mert akkora a kereslet a jegyek után, hogy még színészek sem kapnak szabadjegyet.

Április 28. Tomboló lelkesedés között folyt le a Kaméliás Hölgy előadása. A máskor félig-meddig üres színház zsufolásig megtelt közönséggel, amelynek soraiiban sok arisztokratát és nemzeti-színházi művészt láttam. Gróf Andrássy Tivadár valóságos elárasztotta piros kamellákkal a színpadot. Az ujságok kivétel nélkül a legnagyobb lelkesedés hangján írnak az előadásról.

Április 30. Duse második előadása a Fedora volt. Bajosan tudnám megmondani, hogy hány-szor tapsolták ki. A színház még jobban megtelt, ember-ember hátán tolongott, még az állóhelyek is tete voltak előkelő közönséggel. De senki sem érezte a tolongást, senki sem érzett kényelmetlenséget, lelkesedett mindenki egészen a rajongásig. Az a hír, hogy Duse nem festi magát, téves. Az olasz tragika jól tudja, hogy a rizspont és festéket lehetetlen egészen nélkülözni. Arcának sápaótságát a kendőzéssel még csak növeli, színeket szeme csak úgy paráználk fehér arcából.

Május 2. Esőben-sárban törték magukat az emberek Nóra előadására. Dusenak Márkus Emiliával kellett versenyre kelnie és legyünk őszinték, sokszorosan felülhaladta. Azt beszélnek, hogy Jászai Mari nagyon féltékeny Dusera. Állítólag kijelentette, hogy egyáltalában nem kíváncsi rá.

Május 4. Bernande előadása. Duse ma ismét fényes diadalt aratott, talán még előbbi diadalait is túlszárnyalta. A közönséget elemetáris erővel ragadta magával művésze. Török Irmát és Márkus Emiliát láttam a nézőtérén. A proscenium páholyt jobboldalon Szapáry Gyula, baloldalon Apponyi Albert foglalta el, s ha a politikában nem is, a tapsban együtt működtek.

Május 6. Claudius neje. Ma játszott Duse ötödösör, épp oly fényes közönség előtt, mint eddig. Az eddiginél kisebb sikerrel, némi hüvös hangulat közepette. Játéka nagy művészi becsü volt, de rossz volt a darab.

Május 8. Nóra másodsor. Ez legjobban bizonyítja Duse sikerét, mert szerepét kénytelen megismételni. Bár egy hét múlva szerződése másfelé szolítja, még két ismétlést ígér, a Kaméliás hölgyet és Fernandét.

Május 9. Vasárnap újlag Fedora. Szakadó eső, lucok már nem akadályozta a közönséget, hogy megint ki ne özőnöljön az Isten háta megett levő fabódéba. Hogy a nagy olasz művészno mennyire megbabonázta közönségünket, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az utolsó szög mindenki helyén maradt. Hihetetlen és mégis igaz. Az utolsó felvonás függönyének legördülése után még ötször tapsolták ki, noha odakint zuhogott az eső és ilyenkor a lovasuton csak gyorslábu stréberek kapnak helyet. A közönség jórésze azonban még lovasuti ülőhelyét is feláldozta a taps kedvéért, ami szinte valótlannul hangzik, de mégis igaz.

Május 13. Duse kilenc fellépése után Sardou Fernandjét választotta bucsujátékul. Nagyszerű vendégszereplése ezzel véget ért. Nemcsak a közönséget ragadta magával, hanem legelső művészeinket is. Ujházy, Náday, Márkus Emilia elragadtatással nyilatkoztak róla előttem. Csak Jászai Mari haragszik és idegenimádatot lát a lelkesedésben. Feljegyzem még magamnak a kitünő Flavio Ando nevét, aki méltó partnere volt Dusenak. Azt mondják, hogy Feld Zsigmond többet kerestett e két hét alatt, mint máskor az egész esztendőben.